

„...bundagallér, köpönyeg, mesélek én, mesélek, ha van kinek”

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség
szakmai beszámolója

Cigánymesék filmsorozat foglalkoztató füzetének elkészítésére

Pályázati azonosító: NKA 208113/00005

Informatikai és Könyvtári Szövetség
Eger, Kossuth Lajos u. 16.

Előzmények

2015 óta bizonyítják az érdeklődők, hogy van kinek mesélni a hazai kistelepusi könyvtárakban. A KönyvtárMozi legnépszerűbb filmjei közé tartoznak a Cigánymesék, amelyek a Kecskemétfilm Kft. műhelyében készülnek évek óta. 2015. október 7-én 17 órakor Bakonybélien – a KönyvtárMozi indulását követően két nappal – került sor A cigányasszony meg az ördög epizód megtekintésére. A filmvetítést követő beszélgetések közben született meg az az ötlet, hogy érdemes lenne egy olyan füzetet elkészíteni, ami játékos, szórakoztató formában segítené a látottak feldolgozását, hasznos, tanulást támogató feladataival hozzájárulhatna egy komplex foglalkozás megtartásához. Mivel ezek az epizódok általában 6-7 percesek, így arra is marad bőven idő, hogy közösen megkezdjük a füzet rejtelseinek feltárását.

A foglalkoztató füzet megszületése

Az ötletet követte a megvalósítás, így az első füzet elkészítéséhez a 2016-os MMA pályázatra már be is nyújtottuk terveinket. Még ez év decemberében sor került több kistelepusi településen – Cibakháza, Dunatetétlen, Katymár, Nyárlőrinc, Pálmonostora, Tiszagyenda – az első füzet bemutatására, amit örömmel fogadtak a KönyvtárMozi látogatói. Úgy döntöttünk, hogy füzetenként 3 mesét dolgozunk fel, ami a gyakorlatban jól bevált. A rövid filmeket többször is meg lehet tekinteni, a következő alkalommal lehet folytatni a feladatok megfigyeltését, a fekete-fehér képek kiszínezését a filmélmény alapján. A könyvtárosoknak kifejezetten jó segítséget nyújt a KönyvtárMozi célkitűzéseinek a megvalósításához, ösztönzi főleg a gyerekeket a visszatérésre, a játékos feladatok folytatására. Hálásak a pedagógusok is a tananyagot jól kiegészítő, hasznos, fejlesztő játékokért.

Eredmények

A KönyvtárMozi nem csak igényes, hasznos és szórakoztató kulturális program, hanem mára értékke vált azokon a helyeken, ahol igénylik a közös együttléte, találkozásokat, ahol szívesen megvitatják a filmről alkotott véleményüket egymással a település lakói. **Bizonyítja ezt az is, hogy 2023-ig közel 15 600 alkalommal történt vetítés, 2024-ben ez a szám 17 972, amely 11,5 %-os növekedést jelent egy év alatt.**

A vetítéseken résztvevők száma 243 000 főről 280 326 főre növekedett.

Összes vetítés	gyerekek létszáma	felnőttek létszáma	idősek létszáma	összes létszám
Összes vetítés résztvevői 2023-ig	169 573	55 191	17 964	242 728
Összesített adatok 2024	196 970	62 171	21 185	280 326

A KönyvtárMozi gyakran vetített filmjei közé tartoznak a **Cigánymesék** epizódjai kezdetektől fogva, mint ahogy azt a regisztrált adatok is mutatják.

Cigánymesék vetítése 2015-2023	Összes vetítés	Résztvevők száma			
		gyerek	felnőtt	idős	Összes
Cigánymesék - A cigányasszony meg az ördög	256	3443	1000	108	4551
Cigánymesék - A kosárfonó	42	479	118	10	607
Cigánymesék - A kovács és az Isten	57	705	128	10	843
Cigánymesék - A Nap és a Hold története	144	1921	410	31	2362
Cigánymesék - A tűzpiros kigyócska	138	1847	384	33	2264
Cigánymesék - Csúnya Borka	81	1031	219	11	1261

Cigánymesék - Doja a cigánytündér	198	2521	633	62	3216
Cigánymesék - Hogyan lett az ember	152	1963	470	46	2479
Cigánymesék - Káló, a cigánylegény	226	3260	764	86	4110
Cigánymesék - Riza éjszakája	41	477	109	18	604
Cigánymesék - Teknővájók	33	307	106	5	418
Cigánymesék - Valaha madarak voltunk	48	508	130	2	640
Cigánymesék: A csodapipa	39	416	94	9	519
Cigánymesék: Az ördögűző cigányember	27	280	72	12	364
Cigánymesék: Zefír és Rebeka	33	362	92	18	472
	1515	19520	4729	461	24710 fő

Az a közel 25 ezer fő, akik részt vettek az 1515 Cigánymese vetítésen, sok jó élményről tudnak beszámolni, amelyek között nemcsak a filmnézés váltott ki nagy érdeklődést, hanem a hozzá kapcsolódó foglalkozások is. Éppen ezért tartottuk nagyon fontosnak, hogy lépést tudjunk tartani az újonnan elkészült Cigánymese filmekhez új foglalkoztató füzetek kiadásával is.

Cigánymesék foglalkoztató füzetek 2015-2024

A roma kultúra megismertetése az egyik leghatásosabb eszköze annak, hogy a társadalmi együttélést egymás megbecsülésére, értékeink felismertetésére építsük már kisgyermekkoról, egészen a felnőttek megnyeréséig. A filmekben élénk táruló epizódok hasznos ismereteket és fontos üzeneteket közvetítenek a cigányok vándorlásáról, történetükről, hűségéről, szerelemről, családról, mindeközben kibontakoznak a cigány lélek sajátosságai is. Lényeges szempontnak tekintettük, hogy a füzetben szereplő feladványok fejlesszék a kognitív, a szociális kompetenciákat is. Mivel a kistélepléseken gyakran különböző életkorú gyerekek alkotják a nézőközönséget, fontos volt, hogy a füzetek alkalmasak legyenek foglalkoztatásukra, valamint

az eltérő képességű gyerekek fejlesztésére, csoportos munkára, a kreativitás megnyilvánulására. Hisszük, hogy az együtt élők kultúrájának megismerése sokat segíthet egymás megértésében, elfogadásában, megbecsülésében.

Ezért nagy eredménynek tekintjük, hogy a pályázati támogatásból elkészülhetett két új füzet, a 7. és 8. füzet, valamint az 1. és a 3. füzet újra kiadása.

Cigánymesék 7-8. Foglalkoztató füzetek kiadása

Cigánymesék 7. füzet

A bűvös hárfa - Ki segíthet a fiatal szerelmeseknek, mikor családjaik örök haragot esküdtek egymás ellen? A feladatra nem más vállalkozik, mint egy öreg hárfa készítő mester, aki egy kis furfang, egy kis mesével és varázslatos hangszere segítségével fény derít a szörnyű viszály okára.

A cigányok szegénysége - Szegény szerencsétlen cigányt még az ág is húzza, otthonában sok éhes, korgó gyomrú porontya várja. Sorsát megelégedve, dülva-fúlva útnak indul, hogy haragját a Jóistenen töltsse ki. Hiába próbál gazdag testvére

segíteni rajta, a Szegénység makacsul mellésegődik. Ám egy jó boszorka, útját követve, látja jólelkűségét és megsajnálja, így segít neki megleckéztetni a Szegénységet.

Fecska jósol - Történetünkben egy tradicionális cigány mesterség, a jóslás világába csöppenünk. A messze földön híres jósnőnek, Biszerkának, van egy bandzsa leánykája, Fecska, aki bolond eszével úgy gondolja, hogy már mindent tud anyja szakmájáról. Titokban maga is kártyát vet, és még a világ is hengerbucskát vet...

Cigánymesék 8. füzet

A lóvá tett kupec - Mese két lókupecről, akik folyton folyvást gonosz tréfákat űzve próbálnak egymás fölébe kerekedni, így lassan már vevőiket is elriasztják. Viszályukat megelégedve, fiaik furfangos csellel rávezetik őket, hogy vetélkedésük ellenére, akár barátok is lehetnének.

Moga, Boga, Zoga - A mese két testvér, az erős, kicsit butácska, de jó szándékú Moga, és a cingár, dörzsölt Boga története. Boga sunyi terveire felhasználja Moga hiszékenységet és

bagója iránti imádatát. Ha Mogának egyszerem fia, a különleges képességű Zoga nem lenne résen, bizony nagy baj is történhetne.

Nem oda dudu - Aki dudás akar lenni, pokolra kell annak menni! Így járt főhősünk, a szegény cigánydudás is, aki mást sem szeretett volna, csak muzsikálni. Egy ördögös dudás, gonosz tréfát űzve vele, minduntalan megelőzte, s így folyton munka nélkül maradt. Ám a bátor cigányzenész nem hagyta, hogy vetélytársa kifogjon rajta, még a pokolba is alászállt vele, hogy aztán kis túlvilági segítséggel megcsinálja szerencsáját.

Szerkesztési alapelvek

A projektek megvalósításának első munkamenetében - a film alapján- kiválasztásra kerültek a füzet képei. Az eredetileg színes képeket vissza kellett állítani fekete-fehérre, ami egy hosszadalmas munkafolyamat, mivel nagyon precíz, aprólékos munka, amelyet minden alkalommal ugyanaz az animációs filmes szakember végzett el. Történetenként a füzetekbe öt-öt kép került. Ezek közül mindig egy színes jelzi az új mese kezdetét, felidézve a film hangulatát. Ezt követte a négy, eltérő nehézségű színezhető vonalas rajz, a mese eseménysora alapján. Így az olvasni még nem tudó gyerekekkel is újra mesélhető a történet, hozzájárulva a szóbeli kifejezőkészség alakulásához. Nem hagyható ki az eredeti irodalmi szöveg sem, ebből rövid részletek kerültek a képek alá. A színezők alkalmasak a finom motorika, a figyelemkoncentráció, a precizitás, kitartás fejlesztésére, a színekkel való ismerkedésre és játékokra, az alkotás örömeinek megélésére.

A képek kiválasztása után készült el a füzet szöveges része, a fejtörők, nyelvi játékok részben a képekhez, másrészt a látott filmhez kötődtek. A grafikai munka és a szerkesztés szoros

együttműködést igényelt. Az ellenőrzés és a szükséges javítások után kerülhetett a füzet több hónapos előkészület után a nyomdába.

A pályázati támogatásból a szerkesztői díjak mellett a tulajdonos Kecskemétfilm Kft. részére a szerzői jogdíj is kifizetésre került.

A kiadványok 10-10 ezer példányban készültek, amelyet vármegyéenként osztott szét az Informatikai és Könyvtári Szövetség, figyelembe véve, hogy hol milyen intenzitással működik a KönyvtárMozi program.

Cigánymesék 1 és 3. füzetek újra kiadása

Pályázatunk másik célkitűzése volt, hogy a Cigánymese sorozat korábbi két füzetét újra tudjuk nyomni, hiszen különösen a kezdő füzetekből már egyáltalán nem tudtunk biztosítani az igénylőknek. Az utánnyomást meg kellett előznie a füzet méretének korrigálása, hogy takarékosabb legyen az anyagfelhasználás a nagyon megrágult nyomdaköltségek miatt, ezért a grafikusnak át kell dolgozni minden oldalt.

A kiadványok utánnyomása 10-10 ezer példányban készült.

Pályázati támogatás felhasználása

A pályázat megvalósítása során a pályázati támogatást szerkesztői megbízási díjakra, a füzetek grafikai tervezésének költségére, a nyomdai előállításra és szerzői jogdíjakra használtuk fel.

A kiadványok egy-egy példánya (összesen 4 kiadvány) beküldésre került a Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő részére.

A szakmai beszámoló elérhető az Informatikai és Könyvtári Szövetség honlapján:

<https://new.ikszkonyvtarak.hu/>

A beszámoló feltöltésre került a HUNGARICANA Közgyűjteményi portálra:

Mára bebizonyosodott, hogy a KönyvtárMozi programsorozat valóban a kistélepülésen élők kulturális közösségfejlesztését ösztönző, komplex szolgáltatás biztosítása a magyar filmkultúra kiemelkedő értékeinek megismertetésével. Közösségépítő kovász, hiszen a vetítésekhez sokféle program, beszélgetések és találkozások kapcsolódnak. Ehhez az Informatikai és Könyvtári Szövetség a jövőben is minden segítséget megad, bízva a Nemzeti Kulturális Alap további támogatásában, kompetenciafejlesztő programok kidolgozásában.

Köszönjük a Nemzeti Kulturális Alap támogatását!

Eger, 2024. november 04.

Tózsér Istvánné Géczi Andrea
az Informatikai és Könyvtári Szövetség Elnöke